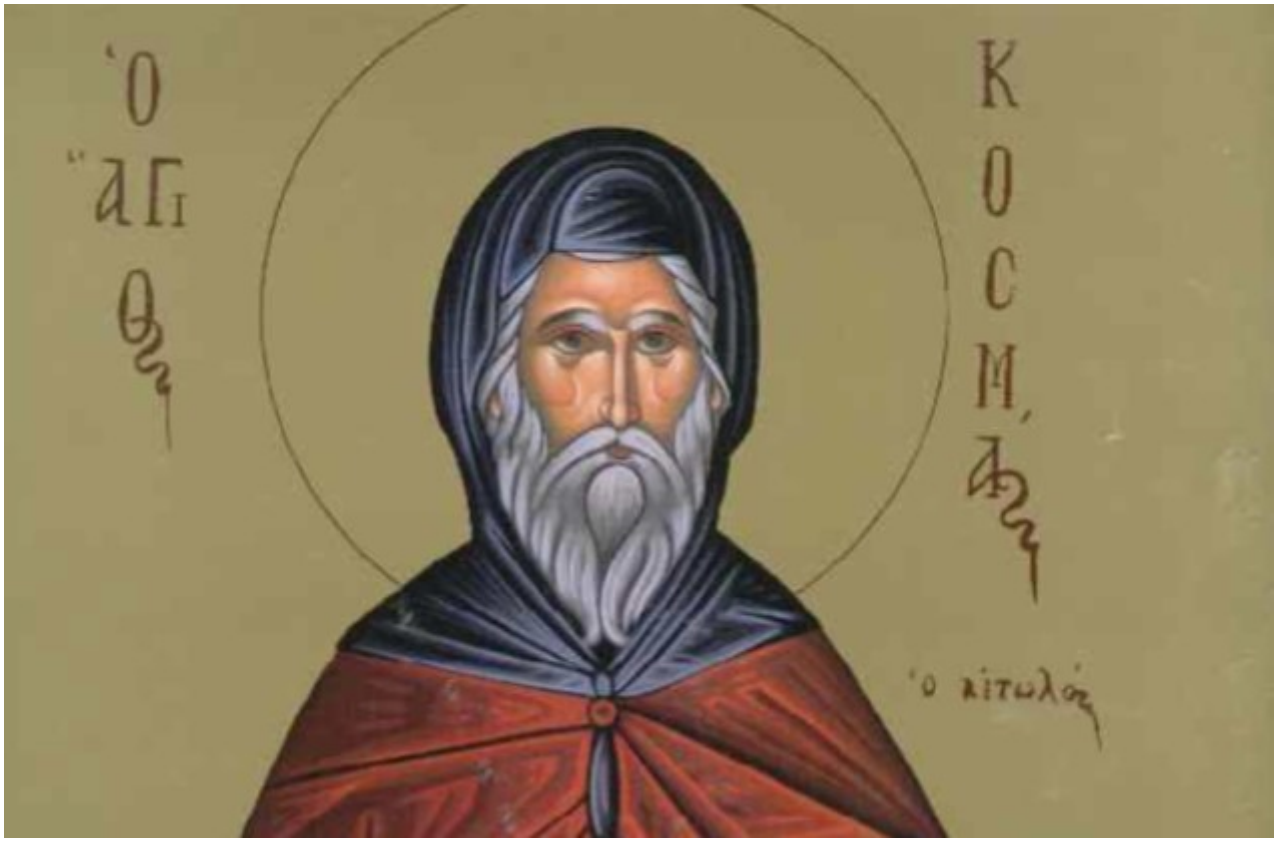
24/08/2024

24 Αυγούστου: Εορτάζει ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός

/ Βίοι Αγίων

Στις 24 Αυγούστου η αγία μας Εκκλησία εορτάζει τη μνήμη του Νεομάρτυρος, Εθνομάρτυρος και Ισαποστόλου αγίου Κοσμά του Αιτωλού. Μιας μεγάλης προσωπικότητας, η οποία σημάδεψε με την παρουσία της και τη δράση της την πορεία της Εκκλησίας και του Γένους μας, σε μια από τις δυσκολότερες φάσεις της ιστορικής τους πορείας.

- Γράφει ο Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος

Αλλά στις δύστηνες μέρες που περνάμε, πάψαμε να ατενίζουμε ψηλά και να βλέπουμε τα φωτεινά ορόσημα, που μας οδήγησαν και που μας οδηγούν στην εκκλησιαστική και εθνική μας πορεία. Ένα τέτοιο φωτεινό ορόσημο, υπήρξε και ο άγιος Κοσμάς, τον οποίο θέσαμε (και αυτόν) στο περιθώριο, με αποτέλεσμα να απολέσουμε τελικά τον προορισμό μας και να περιπλανόμαστε σε αδιέξοδους

ατραπούς. Πηγαίνοντας, όμως, κόντρα στη «λογική» αυτής της εξωφρενικής περιθωριοποίησης, εμείς θέλουμε να τους τιμούμε, και η μικρή αυτή εργασία μας, αυτό το σκοπό θέλει να εξυπηρετήσει. Η μικρή μας αυτή αναφορά στον άγιο Κοσμά, είναι ένα ελάχιστο δείγμα, ότι υπάρχουν και εκείνοι που τον τιμούν!

Έζησε, όπως είναι γνωστό, στον 18ο αιώνα (1714-1779), στην πιο κρίσιμη, για τους ιστορικούς, περίοδο της τουρκοκρατίας για το γένος μας και όλους τους άλλους υπόδουλους λαούς στους βάρβαρους ασιάτες Οθωμανούς. Ήταν η εποχή που άρχιζε η παρακμή της απάνθρωπης οθωμανικής αυτοκρατορίας, και για τούτο υπήρξε η πιο επικίνδυνη εποχή. Βλέποντας οι δυνάστες ότι κατέρρεαν, στήριξαν τις ελπίδες τους στην «αναγέννηση» του κράτους διά της κρατούσας θρησκείας. Πίστεψαν πως η θρησκευτική ομογενοποίηση θα αναγεννούσε το κράτος. Θεώρησαν ότι το Ισλάμ ήταν εκείνο που θα ένωνε τους υπηκόους και θα στερέωνε την «Υψηλή Πύλη», δηλαδή την οθωμανική εξουσία. Γι’ αυτό άρχισαν μεγάλης έκτασης εξισλαμισμοί, είτε άμεσα αναγκαστικοί, δια της βίας, είτε έμμεσα αναγκαστικοί, με τη χορήγηση προνομίων, στους μη μουσουλμάνους υπηκόους. Όσοι παρέμειναν στις θρησκευτικές τους πίστεις και δεν εξισλαμίζονταν υπέφεραν τα πάνδεινα, ακόμη και το μαρτύριο!

Χιλιάδες έτσι ορθόδοξοι χριστιανοί αρνούνταν την ορθόδοξη πίστη και ασπάζονταν το Ισλάμ. Ολόκληρες περιοχές εξισλαμίζονταν, όπως λ.χ. στη Βόρεια Ήπειρο (ολόκληρη τη σημερινή Αλβανία). Από αυτόν τον εξισλαμισμό προέκυψαν οι μουσουλμάνοι της σημερινής Αλβανίας και των άλλων βαλκανικών κρατών. Όλοι τους είναι εξισλαμισμένοι Χριστιανοί. Περιττό να αναφέρουμε, πως όσοι έλληνες εξισλαμίζονταν, έχαναν πάραυτα την εθνική τους συνείδηση, τούρκευαν, παρ’ όλο ότι μιλούσαν την ελληνική γλώσσα, αν την μιλούσαν! Το σχέδιο του σαδιστή σουλτάνου Μουσταφά Δ΄ προέβλεπε τον βίαιο καθολικό εκπατρισμό των ελληνικών πληθυσμών και την μεταφορά τους στα βάθη της Ασίας και την εποίκηση της Ελλάδος με ασιάτες, αλλά ευτυχώς βοήθησε ο Θεός και το έργο του αγίου Κοσμά, και δεν εφαρμόστηκε, διότι θα χάνονταν για πάντα ο Ελληνισμός!

Αλλά ας δούμε επιγραμματικά το έργο του αγίου Κοσμά. Αφού έλαβε την πιο μεγάλη δυνατή μόρφωση για την εποχή του, αποσύρθηκε στην αρχή στο Άγιον Όρος για να μονάσει, στην Ιερά Μονή Φιλοθέου. Έμεινε εκεί ασκούμενος δεκαεπτά χρόνια. Αλλά δε μπορούσε να βρει ησυχία, διότι τον βασάνιζε ο πόνος και τα βάσανα των ορθοδόξων Ρωμιών, οι οποίοι στέναζαν κάτω από την τουρκική τυραννία. Ο εφιάλτης του εξισλαμισμού των αδελφών του, του τάραζε τον ύπνο. Γι’ αυτό πήρε τη μεγάλη απόφαση να παραμερίσει τη δική του μοναχική ησυχία και να σπεύσει σε βοήθεια των υπόδουλων ορθοδόξων. Είπε ο ίδιος σε μια διδαχή του: «Σιμά εις τα άλλα εύρον και τούτον τον λόγον οπού λέγει ο Χριστός μας, πως δεν

πρέπει κανένας χριστιανός, άνδρας η γυναίκα, να φροντίζη δια τος εαυτόν του μόνον πως να σωθή, αλλά να φροντίζη και δια τούς αδελφούς του να μη κολασθούν.

Ακούωντας και εγώ, αδελφοί μου τούτον τον γλυκύτατον λόγον οπού λέγει ο Χριστός μας, να φροντίζωμεν και δια τούς αδελφούς μας, μ' έτρωγεν εκείνος ο λόγος μέσα εις την καρδίαν τόσους χρόνους, ωσάν το σκουλήκι οπού τρώγει το ξύλον. Εσυμβουλεύθηκα τους πνευματικούς πατέρας και άφησα την ιδικήν μου προκοπήν κι εβγήκα να περιπατώ από τόπον εις τόπον και να διδάσκω τους αδελφούς μου.» (Διδαχή Α΄).

Πήρε λοιπόν τη μεγάλη απόφαση να αφήσει τη δική του ησυχία και να κατέβει στον κόσμο για να βοηθήσει τους αδελφούς του ορθοδόξους. Για να είναι νόμιμη η δράση του ζήτησε την ευλογία και την άδεια του τότε οικουμενικού πατριάρχη Σεραφείμ Β΄. Ως άλλος απόστολος Παύλος έκαμε τέσσερις μεγάλες περιοδείες σε όλη την Ελλάδα. Με την έγγραφη άδεια του πατριάρχη στον κόρφο του, ένα

σκαμνάκι, το οποίο χρησιμοποιούσε ως άμβωνα και χωρίς άλλα εφόδια, γύριζε από πόλη σε πόλη, από χωριό σε χωριό, σε στεριές και νησιά για να κηρύξει το λόγο του Θεού, να εμψυχώσει τους υπόδουλους ραγιάδες και να δώσει ελπίδα ότι όλα θα πάνε καλά, προφητεύοντας στους απελπισμένους ραγιάδες πως «αυτός ο τόπος μια μέρα θα γίνει ρωμαίικο»!

Δεν είναι εύκολο ένα σύντομο άρθρο, σαν και τούτο, να εξαντλήσει το πολυσχιδές έργο του αγίου Κοσμά του Αιτωλού και να παρουσιάσει πλήρως την πολύπλευρη προσωπικότητά του. Όμως θα προσπαθήσουμε επιγραμματικά να δώσουμε μια μικρή εικόνα, ικανή όμως να αποδείξει ότι ο άγιος και χαρισματικός αυτός άνδρας είναι όντως μια σπάνια φυσιογνωμία και το έργο του υπήρξε πρωτοπόρο και μοναδικό για την Εκκλησία και το Έθνος μας.

Ο άγιος Κοσμάς ήταν πρωτίστως ιεροκήρυκας. Κήρυττε την Ορθόδοξη διδασκαλία με ακρίβεια, όπως τη διδάσκει η Εκκλησία μας. Υπήρξε πατερική μορφή, εφάμιλλος των αγίων πατέρων της Εκκλησίας μας. Είχε απέραντη αγάπη για το Χριστό και μια μεγάλη φλόγα στην ψυχή του να Τον βάλει στις καρδιές των ακροατών του: «Ανίσως, αδελφοί μου, έλεγε, και ήτο δυνατόν να ανεβώ εις τον ουρανόν, να φωνάξω μίαν φωνήν μεγάλην, να κηρύξω εις όλον τον κόσμον , πως μόνος ο Χριστός μας είνε Υιός και Λόγος του Θεού, και Θεός αληθινός, και ζωή των πάντων, ήθελα να το κάμω τούτο το μικρόν, και περιπατώ από τόπον εις τόπον, και διδάσκω τούς αδελφούς μου το κατά δύναμιν, όχι ως διδάσκαλος, αλλ’ ως αδελφός· διδάσκαλος μόνον ο Χριστός μας είναι» (Διδαχή Α΄). Πιστεύει απόλυτα ότι ο Χριστός ίδρυσε μία Εκκλησία, και πως αυτή η Εκκλησία είναι η Ορθοδοξία, και πως έξω από αυτή βρίσκεται η πλάνη, το ψεύδος και η απώλεια της σωτηρίας. Το λέει ξεκάθαρα σε μία από τις σωζόμενες «Διδαχές» του: «Αυτήν την Παναγίαν Τριάδα ημείς οι ευσεβείς και ορθόδοξοι χριστιανοί δοξάζομεν και προσκυνούμεν· αυτός είναι ο αληθινός Θεός, και έξω από την Αγίαν Τριάδα όσοι λέγονται θεοί είναι δαίμονες…Εγώ εδιάβασα και περί ιερέων, και περί ασεβών, αιρετικών και αθέων· τα βάθη της σοφίας ηρεύνησα· όλαι αι πίστεις είναι ψεύτικες· τούτο εκατάλαβα αληθινόν, ότι μόνη η πίστις των ορθοδόξων χριστιανών είναι καλή και αγία, το να πιστεύωμεν και να βαπτιζώμεθα εις το όνομα του Πατρός, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος. Τούτο σας λέγω τώρα εις το τέλος· να ευφραίνεσθε οπού είσθε ορθόδοξοι χριστιανοί, και να κλαίετε δια τους ασεβείς και αιρετικούς οπού περιπατούν εις το σκότος» (Διδαχή Α΄). Έβλεπε με πόνο ψυχής οι ορθόδοξοι Έλληνες να έχει νοθευθεί η πίστη τους από άλλες πίστεις και προλήψεις και μάτωνε η ψυχή του. Έβλεπε να μην υπάρχουν τα χρειαζούμενα για την τέλεση των Ιερών Μυστηρίων και ανησυχούσε. Κυρίως δεν υπήρχαν κολυμβήθρες και τα παιδιά δε βαπτίζονταν κανονικά και γι’ αυτό ζητούσε από τους πλούσιους να αγοράσουν κολυμβήθρες. Έτσι προμήθευσε πάνω από 4.000 κομμάτια σε εκκλησίες που δεν

είχαν και άρχισαν να βαπτίζονται τα παιδία όπως έπρεπε.

Ο άγιος Κοσμάς ήταν φλογερός έλληνας πατριώτης. Η ανησυχία του για την τύχη του Γένους είναι έκδηλη στις «Διδαχές» του. Ως γνήσιος Ρωμιός, δηλαδή Ορθόδοξος Έλληνας, πίστευε στην άρρηκτη ενότητα της Ορθοδοξίας και του Ελληνισμού, ως δύο μεγέθη, που ένωσε η ιστορία, κατά θεία πρόνοια, για να πορεύονται στο χρόνο και να υπηρετούν τον άνθρωπο και τον πολιτισμό του. Ο πύρινος λόγος του αφύπνιζε την κοιμισμένη εθνική συνείδηση των υποδούλων Ελλήνων. Τους θύμιζε το λαμπρό παρελθόν, αλλά και τους υποδείκνυε τη μακραίωνη σκλαβιά τους, την οποία απόδιδε στις αμαρτίες μας. Φυσικά δεν είχε κατά νου του την φράγκικη εθνικιστική αντίληψη περί του Έθνους, που έμελλε να ελευθερωθεί, αλλά στην Ρωμαίικη αυτοκρατορική του υπόσταση, όπως ήταν πριν την άλωση. Πρόσβλεπε σε ομοσπονδία των Ορθοδόξων λαών, όπως φυσικά είχε οραματισθεί και ο σύγχρονός του Ρήγας Φεραίος. Τα σύνορα του ελεύθερου Ρωμαίικου έπρεπε κατά τον άγιο Κοσμά να είναι αυτά του ένδοξου βασιλείου των Ρωμαίων, δηλαδή του Βυζαντίου. Δεν είναι τυχαία η προφητεία του, και η καταπληκτική επαλήθευσή της, περί της δημιουργίας του «ψευτορωμαίικου», δηλαδή του μικρού και αναιμικού εθνικιστικού κρατιδίου, εντελώς αντίθετου με τους οραματισμούς του μεγάλου άνδρα!

Ο άγιος Κοσμάς ήταν φωτισμένος νους ο ίδιος και φωτισμένους ήθελε τους ανθρώπους. Ήταν δάσκαλος και φωτιστής. Θεωρούσε ότι η φώτιση, η γνώση, η παιδεία και τα γράμματα είναι απαραίτητα εφόδια για την πνευματική προκοπή του ανθρώπου και για την ολοκλήρωση της προσωπικότητάς του. Έβλεπε την απίστευτη αμάθεια των υποδούλων Ελλήνων, οι οποίοι είχαν γίνει σαν άγρια θηρία, και μάτωνε η ψυχή του. Γι’ αυτό και ενέταξε στις περιοδείες του την ίδρυση σχολείων. «Έχετε σχολείον εδώ εις την χώραν σας να διαβάζουν τα παιδιά; -Δεν έχομεν, άγιε του Θεού. -Να μαζευθήτε όλοι να κάμετε ένα σχολείον καλόν, να βάλετε και επιτρόπους να το κυβερνούν, να βάνουν διδάσκαλον να μανθάνουν όλα τα παιδιά γράμματα, πλούσια και πτωχά. Διότι από το σχολείον μανθάνομεν τι είναι Θεός, τι είναι Αγία Τριάς, τι είναι Άγγελοι, δαίμονες, παράδεισος, κόλασις, αρετή, κακία· τι είναι ψυχή, σώμα κ.λ.π. Διότι χωρίς το σχολείον περιπατούμεν εις το σκότος· από το σχολείον ανοίγει το μοναστήριον. Αν δεν ήτο το σχολείον, που ήθελα μάθει εγώ να σας διδάσκω;» (Διδαχή Α΄). Θεωρούσε την αμορφωσιά ως ένα από τα χειρότερα κακά και γι’ αυτό προέτρεπε να σπουδάζουν όλα τα παιδιά, πλούσια και φτωχά, αγόρια και κορίτσια, χωρίς καμιά διάκριση. Έπειθε τους προύχοντες να χτίζουν σχολεία και να πληρώνουν τους δασκάλους. Έπειθε τις γυναίκες να δωρίζουν τα ακριβά στολίδια τους και με αυτά να κτίζονται σχολεία. Παρότρυνε τους ιερείς να λειτουργούν τους ναούς και σαν σχολεία. Έτσι ως το τέλος των περιοδειών του είχε ιδρύσει περισσότερα από χίλια στοιχειώδη σχολεία,

περισσότερα από διακόσια μέσα και δέκα ανώτερα! Μόνος του κατορθώνει τα ακατόρθωτα. Έγραψε στον αδελφό του Χρύσανθο λίγο πριν το μαρτυρικό του θάνατο: «Έως τριάκοντα επαρχίας περιήλθον, δέκα σχολεία ελληνικά εποίησα, διακόσια διά κοινά γράμματα». Μια πραγματιστική πνευματική και εκπαιδευτική αναγέννηση συντελέστηκε στις μέρες του!

Ως χρήσιμο παιδευτικό εργαλείο και υπέρτατο εθνικό στοιχείο θεωρούσε την ελληνική γλώσσα, την ωραιότερη και ανώτερη γλώσσα του κόσμου. Έβλεπε με πόνο ψυχής χιλιάδες υπόδουλους Έλληνες να εγκαταλείπουν την ελληνική γλώσσα και μιλούν άλλες γλώσσες και ξένους προς αυτή, ιδιωματισμούς όπως τούρκικα, αρβανίτικα, βλάχικα κλπ. Θεωρούσε την ελληνική γλώσσα ως βασικό στοιχείο της εθνικής μας ιδιαιτερότητας και γι' αυτό παρακινούσε να σπουδάζουν και να ομιλούν την ελληνική: «Και αν δεν εμάθετε οι πατέρες, να σπουδάζετε τα παιδιά σας, να μανθάνουν τα ελληνικά, διότι και η Εκκλησία μας είναι εις την ελληνικήν. Και αν δεν σπουδάσης τα ελληνικά, αδελφέ μου, δεν ημπορείς να καταλάβης εκείνα οπού ομολογεί η Εκκλησία μας. Καλύτερον, αδελφέ μου, να έχης ελληνικόν σχολείον εις την χώραν σου, παρά να έχης βρύσες και ποτάμια· και ωσάν μάθης το παιδί σου γράμματα, τότε λέγεται άνθρωπος. Το σχολείον ανοίγει τας εκκλησίας· το σχολείον ανοίγει τα μοναστήρια» (Διδαχή Ε΄). Βρήκε έναν πολύ πρόσφορο τρόπο να εδραιώσει την ελληνική γλώσσα στους ελληνικούς πληθυσμούς, όρκιζε τους ακροατές των κηρυγμάτων του δημόσια να εγκαταλείψουν τις άλλες γλώσσες και να μιλούν στα σπίτια τους πλέον ελληνικά!

Το κήρυγμά του είχε έντονο και το κοινωνικό στοιχείο. Οι υπόδουλοι Έλληνες είχαν εξαχρειωθεί και ως προς τα ήθη τους. Έγιναν σαν τα άγρια θηρία. Ζώντας αιώνες με τους βαρβάρους και αλλοθρήσκους έγιναν μιμητές τους στην κακία, την ανηθικότητα και την αδικία. Ρωτούσε όπου πήγαινε: «Εδώ, χριστιανοί μου, πως πηγαίνετε; Έχετε την αγάπην ανάμεσόν σας; Ανίσως και θέλετε να σωθήτε, κανένα άλλο πράγμα να μη ζητήσετε εδώ εις τον κόσμον από την αγάπην... Καλότυχος εκείνος ο άνθρωπος οπού αξιώθηκε και έλαβεν εις την καρδίαν του αυτάς τας δύο αγάπας, εις τον Θεόν, και εις τούς αδελφούς του» (Διδαχή Α΄). Ήταν κήρυκας της γνήσιας χριστιανικής αγάπης προς όλους, ακόμα και τους εχθρούς: «ημείς ευσεβείς χριστιανοί πρέπει να αγαπώμεν τούς εχθρούς μας και να τούς συγχωρώμεν· να τούς τρέφωμεν, να τούς ποτίζωμεν, να παρακαλούμεν τον Θεόν δια την ψυχήν των, και τότε να λέγωμεν εις τον Θεόν: Θεέ μου, σε παρακαλώ να με συγχωρήσης καθώς και εγώ συγχωρώ τούς εχθρούς μου. Ει δε και δεν συγχωρήσωμεν τούς εχθρούς μας, και το αίμά μας να χύσωμεν δια την αγάπην του Χριστού, εις την κόλασιν πηγαίνομεν... αδελφοί μου, όσοι αδικήσατε Χριστιανούς η Εβραίους η Τούρκους, να δώσητε το άδικον οπίσω , διότι είναι κατηραμένον και δεν βλέπετε καμμίαν προκοπήν. Εκείνα τα άδικα τα τρώγετε δια να ζήτε· και

εκείνα σας θανατώνουν, και ο Θεός σας βάνει εις την κόλασιν» (Διδαχή Δ΄).

Η κοινωνική αδικία και η εκμετάλλευση ήταν συνηθισμένα φαινόμενα σε όλη την Ελλάδα. Ο άγιος Κοσμάς δεν παρέλειπε να κατακεραυνώνει την κοινωνική αδικία. Τόνιζε συχνά: «Εκείνο, το οποίον δεν θέλεις να σου κάμη άλλος, μη το κάμνεις και συ εις άλλον. Καθώς δεν θέλεις να σε κλέψουν οι άλλοι, έτσι και συ να μη κλέπτης, να μη φονεύης τούς άλλους» (Διδαχή Γ΄). Συμβούλευε με έμφαση: «Οι προεστοί οπού είσθε εις χωρία, αν θέλετε να σωθήτε, πρέπει να αγαπάτε όλους τούς χριστιανούς καθώς και τα παιδιά σας, και να ρίχνετε τα χρέη κατά δύναμιν εκάστου, και να μη κάμνετε φιλοπροσωπείαν. Ομοίως και σεις οι κατώτεροι να τιμάτε τούς μεγαλυτέρους σας. Οι άνδρες ν' αγαπάτε τας γυναίκας σας· και αν η γυναίκα σου είναι κακή και την υπομένης και την συμβουλεύης, έχεις μισθόν από τον Θεόν. Ομοίως και αι γυναίκες να αγαπάτε και να υποτάσσεσθε εις τούς άνδρας, διότι με την υπομονήν και υπακοήν εις το καλόν έχετε μισθόν εις την ψυχήν σας. Και αν έχη και κανένα σφάλμα, να το παραβλέπετε, διότι ο άνδρας έχεις περισσοτέρας φροντίδας από την γυναίκα. Λοιπόν πρέπει αμφότεροι ν' αγαπάτε αλλήλους. Ομοίως και τα τέκνα να τιμάτε και να σέβεσθε τούς γονείς σας, διότι όστις δεν τιμά και δεν υπακούει τούς γονείς του εις το καλόν, κολάζεται» (Διδαχή Γ΄). Πήγαινε μέχρι τα λημέρια των ληστών και έκανε διάλογο μαζί τους και συχνά τους έπειθε να εγκαταλείψουν τη ληστεία. Ζητούσε από τους πλούσιους να υιοθετούν από ένα ή δύο ορφανά παιδιά, να τα κάνουν ψυχοπαίδια τους και έτσι έσωσε χιλιάδες ορφανά παιδιά από τον αφανισμό. Κατάφερνε και αποσπούσε από τα χαρέμια των τούρκων τα αρπαγμένα κορίτσια, αλλά απέτρεπε και χριστιανούς να τα δίνουν με τη θέλησή τους πολλές φορές. Συμβούλευε τους ιερείς να κάνουν στο ακέραιο το ποιμαντικό τους καθήκον: «σας παρακαλώ, άγιοι ιερείς, και σας παραγγέλλω να φροντίσητε δια τούς κοσμικούς όπως να σωθώσι και εκείνοι και σεις. Ομοίως πάλιν οι κοσμικοί να τιμάτε τούς ιερείς σας» (Διδαχή Γ΄).

Στηλίτευε με ιδιαίτερα έντονο τρόπο τους εμπόρους της εποχής εκείνης, οι οποίοι, όπως σε κάθε εποχή, ήταν ο εφιάλτης των φτωχών. Συμβούλευε να είναι τίμιοι και να ζυγίζουν τα αγαθά σωστά. Αντιτάχτηκε κατά των κυριακάτικων παζαριών, τα οποία εμπόδιζαν τους χριστιανούς να εκκλησιάζονται και καταλύουν την αγία Κυριακή. Αλλά, όμως, το εμπόριο ήταν στα χέρια κυρίως των Εβραίων, οι οποίοι έβαλαν ως στόχο τους τον άγιο Κοσμά. Προέτρεπε τους χριστιανούς να κάνουν τα παζάρια τους το Σάββατο, που ήταν ημέρα αυστηρής αργίας για τους Εβραίους. Έλεγε συχνά: «Και η ευγενία σας πως σας βαστά η καρδία να κάνετε πραγματείας με τούς Εβραίους;

Εκείνος οπού συναναστρέφεται με τούς Εβραίους, αγοράζει και πωλεί, τι

φανερώνει; Φανερώνει και λέγει, πως καλά έκαμαν οι Εβραίοι και εθανάτωσαν τούς προφήτας και όλους τούς διδασκάλους και όλους τούς καλούς» (Διδαχή Δ΄).

Ο άγιος Κοσμάς υπήρξε συν τοις άλλοις και προφήτης. Στις διάφορες περιοδείες του έδινε προβλέψεις για πολλά πράγματα, τα οποία έχουν πραγματοποιηθεί με καταπληκτική ακρίβεια. Εντύπωση προκαλούν οι προφητείες του για την τμηματική απελευθέρωση της Ελλάδος, για τις σύγχρονες τεχνολογικές ανακαλύψεις και για την ηθική κατάπτωση των έσχατων καιρών.

Ο άγιος Κοσμάς ήταν για τους υπόδουλος Έλληνες, ο αγιασμένος και αποσταλμένος από το Θεό άνθρωπος να τους στηρίξει και να τους σώσει στις δύσκολες εκείνες ημέρες. Αλλά σεβαστός υπήρξε και για πολλούς μουσουλμάνους, όπως τον διαβόητο κατόπιν Αλή Πασά των Ιωαννίνων, του οποίου είχε προφητέψει ο άγιος με ακρίβεια την κατοπινή του πορεία. Ο ίδιος ο άγιος έλεγε: «Χίλιοι Τούρκοι μ’ αγαπούν, κι ένας όχι και τόσο. Χίλιοι Εβραίοι με μισούν κι ένας όχι και τόσο». Έτσι δεν είχε μόνο φίλους, αλλά και ορκισμένους εχθρούς. Τους μουσουλμάνους, αφ’ ενός, διότι είχε ανακόψει το κίνημα του εξισλαμισμού. Στα μέρη που είχε κηρύξει, έπαψαν ολωσδιόλου οι εξισλαμισμοί. Αφ’ ετέρου τους αδίστακτους εμπόρους, οι οποίοι θίγονταν από το κήρυγμά του περί δικαιοσύνης και για την απαγόρευση των κυριακάτικων παζαριών. Αυτοί ήθελαν τον θάνατό του. Γράφει ο αείμνηστος Κώστας Σαρδελής: «Οι κατάσκοποι των Βενετών, των Ρώσων, των Τούρκων τον παρακολουθούν. Οι Εβραίοι ενεργούν με πάθος για την εξόντωσή του στον Κουρτ – πασά του Μπερατιού. Ο λόγος; Με τη δράση του σταμάτησε την ανθελληνική δραστηριότητα, περιόρισε την άγρια οικονομική εκμετάλλευση, επανέφερε την αργία της Κυριακής. 20.000 γρόσια πρόσφεραν στον πασά, που τον σέβονταν και τον εκτιμούσε, να φονεύσει τον Πατροκοσμά». Η τελευταία του περιοδεία ήταν στη μαρτυρική Βόρειο Ήπειρο. Ως προφήτης γνώριζε ότι αυτή ήταν και η τελευταία του. «Διήλθομεν διά πυρός και ύδατος και εξήγαγες ημάς εις αναψυχήν» ψιθύριζε καθώς βάδιζε το δρόμο του μαρτυρίου. Ο πασάς του Βερατίου Κούρτ, έδωσε την άδεια να θανατωθεί δια αγχόνης στις 24 Αυγούστου του 1779 κοντά το χωριό Κολικόντασι. Το σώμα του το έριξαν οι δήμιοι στον ποταμό Άψο για να χαθεί και να μην το βρουν οι Χριστιανοί. Όμως ένας τολμηρός ιερέας της περιοχής, ονόματι Μάρκος, ερεύνησε το ποτάμι και βρήκε το τίμιο λείψανο και το έθαψε με μεγάλες τιμές. Σήμερα τα ιερά του λείψανα αναπαύονται σε μοναστήρι στη μαρτυρική και αλύτρωτη Βόρειο Ήπειρο.

Αλλά και με το θάνατό του ο άγιος Κοσμάς προσέφερε υπηρεσία στο Γένος μας. Ο μαρτυρικός του θάνατος επισφράγισε και επιβεβαίωσε την ορθότητα της διδασκαλίας του και την ανεκτίμητη σημασία του έργου του. Προστέθηκε στη χωρία των μυριάδων Μαρτύρων της Εκκλησίας μας, οι οποίοι επιβεβαίωσαν και

επισφράγισαν το έργο τους με το αίμα τους. Ο Κώστας Σαρδελής αυτό ακριβώς θέλει να τονίσει για το μαρτύριο του αγίου Κοσμά: «Ο θάνατός του σφράγισε το λόγο όπου έσπειρε στις αποκαμωμένες ψυχές των σκλάβων. Κι ο σπόρος έπιασε τόπο και φύτρωσε κι έδωσε καρπούς. Και θέρισε το γένος την ελευθερία του και την αναγέννηση των αιώνιων αξιών του ανθρώπου». Ο μαρτυρικός του θάνατος έγινε σύμβολο ελπίδας και νίκης για τους υπόδουλους Έλληνες. Οι κατοπινοί αγωνιστές ορμούσαν στη μάχη τραγουδώντας το γνωστό δίστιχο: «βοήθα μας Αη - Γιώργη και συ Άγιε Κοσμά, να πάρουμε την Πόλη και την Αγιά-Σοφιά», ως πολεμικό εφαλτήριο σάλπισμα! Δεν είναι λίγοι άλλωστε οι σοβαροί μελετητές, οι οποίοι διερωτούνται για το ποια θα ήταν η ροή των γεγονότων και ποια πορεία και εξέλιξη θα είχε η εθνική μας υπόθεση, αν η Θεία Πρόνοια δεν εμφάνιζε τον άγιο Κοσμά τον Αιτωλό στη συγκεκριμένη κρίσιμη εκείνη περίοδο, να δράσει στην πατρίδα μας και να προσφέρει αυτές τις ανεκτίμητες υπηρεσίες του στο υπόδουλο Γένος μας!

Ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός ανήκει αναμφίβολα στις μεγάλες διαχρονικές μορφές του Έθνους και της Εκκλησίας μας. Η μεν Εκκλησία μας τον τιμά δεόντως, αν και Καθυστερημένα, τον ανακήρυξε άγιο, ύστερα από διακόσια χρόνια, όταν ο λαός τον τιμούσε ως άγιο ενώ ακόμη ζούσε. Το Έθνος μας όμως ελάχιστη, έως μηδαμινή τιμή του αποδίδει. Ελάχιστοι ανδριάντες του έχουν στηθεί και αυτοί από την Εκκλησία, ή από ευσεβείς ιδιώτες. Τα εκπαιδευτικά μας ιδρύματα απαξιούν να τους στήσουν ανδριάντες, ως όφειλαν, στις εισόδους τους για να θυμίζουν τους τιτάνιους αγώνες του για την παιδεία στα μαύρα χρόνια της τουρκοκρατίας. Δυστυχώς, δεν υπάρχει σχολείο που να υπάρχει προτομή του. Προτομές στήνουν μόνο στους «άκαπνους» «διαφωτιστές», τύπου Κοραή, όπου παρακολουθούσαν από τις εφημερίδες της Ευρώπης τον Ιερό Αγώνα του Έθνους, και μετά την απελευθέρωση «κόπιασαν» για να μας μεταφέρουν τα πνευματικά σκουπίδια της Ευρώπης! Αλλά υπάρχουν και χειρότερα: τα σχολικά βιβλία περιδιαβαίνουν τον άγιο Κοσμά με επιγραμματικές αναφορές, σαν να ήταν ένας τυχαίος. Απαξιούν να του προσδώσουν την ύψιστη ιδιότητα του αγίου και τον αποκαλούν απλώς «Κοσμά»! Αλλά υπάρχουν και αθλιότερα: κάποιοι «διαβασμένοι», όπως έλεγε και ο ίδιος, συχνά κρατικοδίαιτοι, τον βρίζουν, ως δήθεν σκοταδιστή και ανθέλληνα! Και ξέρετε γιατί; Επειδή ήταν ορθόδοξος. Επειδή μιλούσε για Ορθόδοξη Ελλάδα και για ορθόδοξους Έλληνες! Επειδή είχε στο νουν του το όραμα της Ρωμηοσύνης, δηλαδή του παγκόσμιου και πανανθρώπινου ελληνορθόδοξου ιδεώδους και όχι της μιοκροεθνικιστικής κρατικής οντότητας της Ελλάδος, που επιθυμούσαν και μας επέβαλαν οι δυτικοί! Επειδή ήθελε την Ελλάδα και τους Έλληνες να διαπνέονται από την ανόθευτη Ορθόδοξη Χριστιανική πίστη και όχι από τα άθεα γράμματα των αθέων, εμπαθών και μικρόψυχων ευρωπαίων «διαφωτιστών». Επειδή τόνιζε με

σθένος όπου πήγαινε: «Ψυχή και Χριστός σας χρειάζονται. Αυτά τα δύο όλος ο κόσμος να πέση, δεν ημπορεί να σας τα πάρη, εκτός και τα δώσετε με το θέλημά σας. Αυτά τα δύο να τα φυλάγετε, να μη τα χάσετε» (Διδαχή Δ΄)! Γι' αυτούς τους λόγους ο μεγάλος αυτός άνδρας δεν τιμάται, βρίσκεται στο περιθώριο και υβρίζεται! Αλλά ας γνωρίζουν όλοι αυτοί πως μπορούν να λερώνουν εξωτερικά το χρυσό, αλλά δεν μπορούν να προσβάλλουν την αξία του! Μπορούν να βρίζουν αυτόν τον πνευματικό γίγαντα, αλλά δε μπορούν να τον αποκαθηλώσουν από την εθνική μας συνείδηση!

Όπως γράψαμε στην αρχή του άρθρου, θέσαμε στο περιθώριο τους πνευματικούς μας οδοδείκτες, και γι' αυτό βαδίζουμε χωρίς προσανατολισμό την προσωπική και κοινωνική μας πορεία. Γι' αυτό βιώνουμε την χειρότερη πολύπλευρη κρίση της ιστορικής μας ύπαρξης και δεν έχουμε τουλάχιστον την στοιχειώδη αυτοσυνειδησία να αναλογισθούμε τις αιτίες που μας οδήγησαν στο ναδίρ της κατάπτωσής μας. Ο απίστευτος ατομικός και κοινωνικός μας αμοραλισμός δε μας αφήνει να δούμε και να συνειδητοποιήσουμε την αιτία όλων των σύγχρονων κακοδαιμονιών μας, που είναι η αποκοπή μας από τις ζωογόνες αρτηρίες της φυλής μας, από τη βίωση των προαιώνιων και διαχρονικών αξιών μας. Μας χρειάζεται, αναμφίβολα, ένας σύγχρονος άγιος Κοσμάς, για να μας συνεφέρει από την πνευματική μας αφασία, να μας ξαναενώσει με τις αξίες της ελληνορθόδοξης παράδοσής μας και να μας δείξει και πάλι το δρόμο, μέσω του οποίου θα βγούμε από το θανατερό μας τέλμα!

Πηγή: [pemptousia.gr]